

**De Relatie tussen Zelfbeeld en Gedragsproblemen voor Marokkaanse, Antilliaanse en
Nederlandse Jongens**

Bachelorscriptie

Urlisa Kwidama

0854948

Scriptiebegeleidster: Margo Veenstra

Universiteit Leiden, juli 2014

Abstract

Marokkaanse en Antilliaanse jongens behoren tot een probleemgroep. Het zelfbeeld van een persoon wordt in verband gebracht met het vertonen van gedragsproblemen. Social defeat model en strain theory kunnen dit mogelijk verklaren. In dit onderzoek wordt gekeken naar de relatie tussen zelfbeeld en gedragsproblemen en wat de invloed van etniciteit hierop is. Er deden 86 Marokkaanse, 26 Antilliaanse en 89 Nederlandse jongens mee aan het onderzoek in de leeftijd van 12 tot en met 18 jaar oud met een gemiddelde leeftijd van 14.47. Vragenlijsten RSES en SDQ werden ingevuld op basis van zelfrapportage. Uit dit onderzoek bleek dat er een verband was tussen zelfwaardering en gedragsproblemen en dat etniciteit geen invloed hierop heeft.

Introductie

Delinquentie onder Marokkaanse en Antilliaanse jongens

Allochtone jongeren worden vaker verdacht van een misdrijf dan autochtone jongeren (Blom, Oudhof, Bijl, & Bakker, 2005). Vooral Marokkaanse criminaliteit is al jarenlang een actueel probleem. Nederland kent een overrepresentatie van Marokkaanse jongens in criminaliteitscijfers (CBS, 2012). In het nieuws en in kranten wordt er dagelijks bericht over criminaliteit bij Marokkanen. Krantenartikelen met de titels "Aantal Marokkanen in criminaliteit 'schrikbarend'" op 2 februari 2012 (Elsevier, 2012) en "Marokkanen vormen nieuwe generatie topcriminelen" op 5 januari 2013 (AD, 2013) zijn hier een weergave van. Ook het aandeel van Antilliaanse jongens die een misstap begaan hebben en die vervolgens in een justitiële inrichting terechtkomen, is de afgelopen jaren groot. Antilliaanse jongeren staan al jaren in de top vijf in justitiële inrichtingen (DJI, 2013). Marokkanen en Antillianen worden vaker verdacht van misdrijven en recidiveren vaker dan autochtonen (CBS, 2012).

Minderheidspositie Marokkaanse en Antilliaanse jongeren

Uit de jaarrapportage over 2011 van het CBS (2012) bleek dat Marokkanen en Antillianen een slechtere positie hebben in de maatschappij dan autochtonen. De grootste stijging van werkloosheid is onder Marokkanen. Bijna een kwart van de Marokkanen (23,4%) is werkeloos tegenover 7,2% van de autochtonen. Ook de Antilliaanse gemeenschap heeft te maken met een grote werkloosheid van 21,8% (CBS, 2012). Allochtonen volgen vaker VMBO- onderwijs dan autochtonen en stromen vaker voortijdig uit. Antilliaanse jongens volgen relatief het vaakst praktijkonderwijs en het opleidingsniveau van allochtonen en dan met name Marokkanen is lager dan dat van autochtonen (CBS, 2012). Veen (2011) geeft aan dat deze ongunstige positie in de samenleving kan zorgen voor frustratiegevoelens bij deze jongeren. Het ervaren van deze gevoelens vergroot het risico op delinquent gedrag en

gedragsproblemen. Behoren tot een etnische minderheidsgroep kan leiden tot negatieve ervaringen zoals discriminatie, werkloosheid, minder kansen op de arbeidsmarkt, een lage sociaaleconomische status (SES), negatieve stereotyperingen en een negatief zelfbeeld (CBS, 2012).

Gedragsproblemen

Gedragsproblemen worden onderverdeeld in internaliserende gedragsproblemen en externaliserende gedragsproblemen (Ploeg, 2007). Men spreekt van internaliserende gedragsproblemen wanneer iemand onder problemen lijdt zonder dat dit van buitenaf te zien is. Voorbeelden hiervan zijn angst, depressie, eetstoornissen en onzekerheid. Gedragingen die door anderen in de omgeving als storend worden ervaren, behoren tot externaliserend probleemgedrag. Dit gedrag is naar buiten toe gericht, zoals agressie, pesten, vechten en delinquent gedrag (Ploeg, 2007). In een onderzoek naar externaliserende gedragsproblemen en etniciteit werd bevestigd dat Marokkaanse en Antilliaanse jongeren tot een probleemgroep behoren (Blom, Oudhof, Bijl, & Bakker, 2005). Dit onderzoek wees uit dat Marokkaanse en Antilliaanse jongeren vaker gedragsproblemen ervoeren dan autochtone jongeren.

Vanaf nu wordt met gedragsproblemen externaliserende gedragsproblemen bedoeld.

Zelfbeeld

Het zelfbeeld is gebaseerd op het beeld wat men van zichzelf heeft (Ploeg, 2007). Hoe men over zichzelf denkt, wordt vaak in verband gebracht met uitkomsten van gedragingen (Ploeg, 2007). Negatieve ervaringen en gevoelens die Marokkaanse en Antilliaanse jongeren hebben door hun minderheidspositie kunnen leiden tot een verminderd gevoel van eigenwaarde. Uit onderzoek is gebleken dat een hoog zelfbeeld gepaard ging met positief externaliserende gedragingen en een laag zelfbeeld gepaard ging met negatief externaliserende gedragingen (Trzesniewski, Donnellan, & Robins, 2003). Een ander

onderzoek naar zelfbeeld en gedragsproblemen heeft ook uitgewezen dat er een sterke relatie was tussen laag zelfbeeld en externaliserende problemen zoals agressie en delinquentie (Donnellan, Trzesniewski, Robins, Moffitt, & Caspi, 2005). In studies wordt gevonden dat etniciteit op zichzelf niet zorgt voor een lager zelfbeeld maar wel de negatieve ervaringen waarmee etnische minderheden te maken kunnen hebben (Verkuyten, & Thijs, 2006). In een onderzoek naar Latino jongeren in de Verenigde Staten werd bevestigd dat er een relatie bestaat tussen zelfbeeld en externaliserend probleemgedrag. Deze relatie werd beïnvloed door acculturatiemoeilijkheden (Schwartz, Jarvis, & Zamboanga, 2007). Deze bevindingen kunnen in het licht geplaatst worden van de strain theory en het social defeat model.

Strain Theory

De strain theory onderschrijft dat het integreren in een andere samenleving stressvol is (Wortley, 2009). Deze theorie gaat er vanuit dat criminaliteit door etnische minderheden voornamelijk is te herleiden naar de negatieve ervaringen die de immigranten opdoen in het gastland. Etnische minderheden voelen zich vaak achtergesteld op sociaal, economisch, politiek en cultureel vlak.

Social Defeat Model

Het social defeat model stelt dat herhaalde blootstelling aan sociale stress leidt tot een gedragsovergevoeligheid, met een verminderd gevoel voor zelfbeeld en een verhoogd risico op psychosociale problemen (Cantor-Graae, & Selten, 2005). De negatieve ervaringen die Marokkaanse en Antilliaanse jongens hebben, doordat zij behoren tot een etnische minderheidsgroep, vergroten het risico op gedragsproblemen zoals criminaliteit. Dit kan vanuit de strain theory en het social defeat model worden verklaard.

Ondanks deze bevindingen zijn er ook onderzoeken die tegenstrijdige resultaten opleverden. Een onderzoek naar zelfbeeld en probleemgedrag vond alleen dat er een verband

was tussen een hoog zelfbeeld en externaliserende gedragsproblemen en niet tussen laag zelfbeeld en externaliserende gedragsproblemen (Bushman, Baumeister, Thomaes, Ryu, Begeer, & West, 2009). De relatie tussen een hoog zelfbeeld en externaliserend probleemgedrag werd alleen gevonden als er ook op narcistische persoonskenmerken werd gescoord.

Belang van het huidige onderzoek

Marokkaanse en Antilliaanse jongeren ervaren gedragsproblemen maar de maatschappij ervaart ook problemen met deze jongeren. Doel van het onderzoek was inzicht krijgen in deze problematiek. Bekeken werd of het social defeat model en de strain theory deugdelijke verklaring modellen boden voor de gevonden resultaten. Een bruikbaar verklarend model geeft aanknopingspunten voor toekomstig beleid.

Onderzoeksvraag en hypothesen

Dit onderzoek had als doel inzicht te geven in de relatie tussen zelfbeeld en gedragsproblemen bij jongens en of etniciteit hier een rol bij speelde. Om hier een antwoord op te geven, werd gekeken hoe het zelfbeeld is van jongens van Marokkaanse en Antilliaanse jongens in vergelijking met het zelfbeeld van autochtone jongens. Ook was het van belang om na te gaan of jongens van Marokkaanse en Antilliaanse afkomst gedragsproblemen ervoeren en of dit anders was dan bij jongens van Nederlandse komaf. Vervolgens werd een antwoord gegeven op de vraag hoe de relatie tussen zelfbeeld en gedragsproblemen is en of etniciteit hier een rol speelt. De verwachting was dat het zelfbeeld van jongens van Marokkaanse en Antilliaanse afkomst lager is in vergelijking met het zelfbeeld van autochtone jongens. Volgens het social defeat model leidt de blootstelling aan sociale stress tot een gedragsovergevoeligheid met een verminderd gevoel voor zelfbeeld (Cantor-Graae & Selten, 2005). Ook werd er verwacht dat er een verschil zou zijn in de mate van gedragsproblemen

die werden ervaren door jongens van Marokkaanse en Antilliaanse afkomst ten opzichte van jongens van Nederlandse afkomst. De strain theory gaat er vanuit dat de negatieve ervaringen die immigranten opdoen in het gastland leidt tot crimineelgedrag (Wortley, 2009). Het social defeat model gaat ervan uit dat mensen uit een etnische minderheidspositie gedragsproblemen ervaren (Cantor-Graae, & Selten, 2005). Dit zou gepaard gaan met een laag zelfbeeld. Er werd verwacht dat er een relatie zou zijn tussen zelfbeeld en probleemgedrag en dat etniciteit hier een rol in zou spelen. De minderheidspositie die Marokkanen en Antillianen hebben kan leiden tot een verminderd gevoel van eigenwaarde (Ploeg, 2007). Het ervaren van een etnische minderheidspositie kan resulteren in gedragsproblemen (Wortley, 2009 ; Cantor-Graae, & Selten, 2005)

Methode

Procedure

Het onderzoek is een subsample van het LifeQuest onderzoek van de afdeling Jeugdhulpverlening aan de Universiteit van Leiden. De scholen werden telefonisch of per mail benaderd waarin het onderzoek werd beschreven. Onderzoeksstudenten en onderzoeksmedewerkers gingen vervolgens naar de scholen toe om in gesprek te gaan over deelname. Schriftelijke informed consent werd verkregen van de jongeren of hun ouders. Het onderzoek vond plaats in klassikale setting en is door ieder kind individueel gedaan aan de hand van digitale vragenlijsten en een computertaakje. Bij de afname waren twee onderzoeksstudenten aanwezig die vooraf aan het invullen van de vragenlijsten en de computertaak instructies gaven. Deze instructies waren gestandaardiseerd.

Participanten

In totaal hebben er 421 jongeren in de leeftijd van 12 tot en met 18 jaar van het

VMBO of MBO aan het onderzoek deelgenomen. Hiervan zijn er 249 jongens en 172 meisjes. In dit onderzoek werd het sample van Marokkaanse, Antilliaanse en autochtone jongens gebruikt omdat uit cijfers van de jaarrapportage uit 2011 van het CBS (2012) bleek dat Marokkaanse en Antilliaanse jongens sterk vertegenwoordigd zijn in de Nederlandse criminaliteitscijfers. Het sample bevat 214 jongens van autochtone, Marokkaanse en Antilliaanse afkomst. Hiervan voldeden 9 jongens niet aan de leeftijdscriteria en 4 jongens hebben de vragenlijst over gedragsproblemen en/of het zelfbeeld niet ingevuld en werden daarom niet meegenomen in het onderzoek. Het sample bestond na verwijdering van deze deelnemers uit $n = 201$. Hiervan waren 86 jongens van Marokkaanse afkomst (42.8%), 26 jongens van Antilliaanse afkomst (12.9%) en 89 jongens waren autochtoon (44.3%). De gemiddelde leeftijd van deze groep jongens was 14,47. De gemiddelde leeftijden van Marokkaanse, Antilliaanse en Nederlandse jongens verschilden niet van elkaar.

Meetinstrumenten

De meetinstrumenten die werden gebruikt in het overkoepelende onderzoek waren de Rosenberg Self-esteem Scale (RSES) voor het meten van het expliciete zelfbeeld en de Implicit Association Task (IAT) voor het impliciete zelfbeeld. Voor emotionele en gedragsproblemen werden de Strength and Difficulties Questionnaire (SDQ), de Youth Psychopathic Traits Inventory (YPI) en de State-Trait Anxiety Inventory (STAI) gebruikt. De Marlowe-Crown Social Desirability Scale (MCSDS) werd gebruikt om de sociaal wenselijkheid in kaart te kunnen brengen en de Family Affluence Scale werd gebruikt om de sociaal economische status vast te kunnen stellen. Ook werd er gebruik gemaakt van een aantal demografische gegevens. In het huidige onderzoek werd er gebruik gemaakt van de RSES en de SDQ. Demografische gegevens als etniciteit werden ook meegenomen in het onderzoek.

RSES. De RSES is een vragenlijst waarmee het expliciete zelfbeeld in kaart wordt

gebracht (Rosenberg, 1965). Deze vragenlijst bestond uit 10 items. Een voorbeelditem was 'Over het algemeen ben ik tevreden met mezelf'. Hier werd door middel van een 4-punts Likert schaal antwoord op gegeven. De antwoordmogelijkheden waren hierbij 1 = helemaal mee eens, 2 = mee eens, 3 = mee oneens, 4 = helemaal mee oneens. De interne consistentie van de items van de RSES was $\alpha = .82$.

SDQ. De SDQ meet de mate van gedragsproblemen (Goodman, 1997). Deze vragenlijst bestond uit 33 items onderverdeeld in 5 subschalen. Emotionele symptomen, hyperactiviteit/aandachtstekort, problemen met leeftijdgenoten en prosociaal gedrag. De SDQ betrof een Cronbach's alpha van .80. In dit onderzoek werd alleen gebruik gemaakt van de subschalen gedragsproblemen en hyperactiviteit/aandachtstekort. Deze twee subschalen zijn samen een goede voorspeller voor de mate van ervaren van externaliserend probleemgedrag (Goodman, 1997). Een voorbeelditem van de subschaal gedragsproblemen was 'Ik word erg boos en ben vaak driftig'. Een voorbeelditem van de subschaal hyperactiviteit/aandachtstekort was 'Ik ben rusteloos, ik kan niet lang stil zitten'. De antwoordmogelijkheden zijn op basis van een 3-punts Likert schaal waarbij 'niet waar', 'zeker waar' en 'een beetje waar' 0, 1 of 2 punten krijgt afhankelijk van de vraag. De interne consistentie van de subschaal gedragsproblemen is .62. Voor de subschaal hyperactiviteit/aandachtstekort is de interne consistentie .70.

Statistische analyse

Voor het beantwoorden van de eerste deelvraag 'Wat is het zelfbeeld van jongens van Marokkaanse en Antilliaanse afkomst en verschilt dit in vergelijking met het zelfbeeld van Autochtone jongens?' is er gebruik gemaakt van een ANOVA. Scores tussen de 25-30 vallen in de normale range van zelfbeeld. Ook voor de tweede deelvraag 'Is er een verschil in mate van ervaren gedragsproblemen voor jongens van Marokkaanse, Antilliaanse en autochtoon Nederlandse afkomst?' is de ANOVA gebruikt. Voor het beantwoorden van de laatste

deelvraag ‘Hoe is de relatie tussen zelfbeeld en gedragsproblemen en wat is de invloed van etniciteit hierop?’, tevens de hoofdvraag, is een moderatie analyse uitgevoerd door middel van een ANCOVA. Aan de assumpties van ANOVA en de moderatie analyse door middel van een ANCOVA is voldaan ondanks dat de Antilliaanse jongens een steekproef grootte had van $n = 26$. Op het zelfbeeld was er sprake van een afwijkende scheefheid naar links voor Nederlandse en Marokkaanse jongens. De steekproef groottes zijn dusdanig robuust dat de resultaten van de analyses als voldoende betrouwbaar kunnen worden beschouwd.

Resultaten

Uit de ANOVA die werd gebruikt voor het nagaan wat het zelfbeeld is van jongens van Marokkaanse en Antilliaanse afkomst en of dit verschilde in vergelijking met het zelfbeeld van Autochtone jongens bleek dat het zelfbeeld van jongens van Marokkaanse en Antilliaanse afkomst niet significant verschilde in vergelijking met het zelfbeeld van jongens van Nederlandse komaf $F(2, 198) = .62$, $p = .538$ (zie tabel 1).

Een ANOVA die werd gebruikt om te toetsen of er een verschil was in de mate van ervaren gedragsproblemen voor jongens van Marokkaanse, Antilliaanse en autochtoon Nederlandse afkomst wees uit dat er een significant verschil was $F(2, 198) = 5.17$, $p = .006$. De mate van ervaren gedragsproblemen van Marokkaanse jongens verschilde significant van Nederlandse en Antilliaanse jongens (zie tabel 1). Er was echter geen significant verschil gevonden in de mate van ervaren gedragsproblemen tussen Nederlandse en Antilliaanse jongens. De gemiddelde scores van ervaren gedragsproblemen van de drie verschillende etniciteiten liggen in de normale range. Marokkaanse jongens rapporteerden gemiddeld het minst gedragsproblemen en jongens van Antilliaanse afkomst rapporteerden gemiddeld het meest gedragsproblemen.

Tabel 1

Gemiddelde Score op Zelfbeeld en Gedragsproblemen

	Zelfbeeld		Gedragsproblemen	
	<i>M</i>	<i>SD</i>	<i>M</i>	<i>SD</i>
Nederlandse jongens	31.30	5.43	8.47 ^a	1.88
Marokkaanse jongens	30.91	5.86	7.92 ^{a e}	1.70
Antilliaanse jongens	30.38	4.87	9.15 ^e	1.92

Noot. Superscript geeft significant verschil op $p < 0.05$ aan.

Er werd gebruik gemaakt van een moderatie analyse door middel van een ANCOVA om na te gaan hoe de relatie is tussen zelfbeeld en gedragsproblemen en wat de invloed van etniciteit hierop is. Uit de analyse bleek dat zelfbeeld en etniciteit een significant hoofdeffect hadden op gedragsproblemen (zie tabel 2). Een lager zelfbeeld hing samen met het meer ervaren van gedragsproblemen $\beta = -.11$, $t(198) = -5.06$, $p < 0.001$. Etniciteit had invloed op de mate van ervaren gedragsproblemen. De mate van gedragsproblemen bij Marokkaanse jongens verschilde significant van de mate van gedragsproblemen van Nederlandse en Antilliaanse jongens. Dit significante verschil was niet gevonden voor de mate van ervaren gedragsproblemen van jongens van Nederlandse afkomst en Antilliaanse jongens. Marokkaanse jongens rapporteerden gemiddeld het laagst op ervaren gedragsproblemen ten opzichte van de Nederlandse en Antilliaanse jongens. Antilliaanse jongens rapporteerden het hoogst op ervaren gedragsproblemen. Er werd geen significant interactie effect gevonden voor etniciteit (zie tabel 2). De relatie tussen zelfbeeld en gedragsproblemen was gelijk voor de verschillende etniciteiten. De afkomst van een jongen maakt niet uit voor hoe zwaar problemen met het zelfbeeld wegen en hoe sterk ze samenhangen met gedragsproblemen.

Tabel 2

Hoofd- en Interactie van Etniciteit op Zelfbeeld en Gedragsproblemen

	<i>df</i>	<i>F</i>	<i>p</i>
Model 1			
Zelfbeeld	1	25.69	>.001
Etniciteit	2	5.62	.004
Error	197		
Model 2			
Etniciteit * Zelfbeeld	2	.53	.584
Error	195		

Discussie

Conclusie

In dit onderzoek werd gekeken wat de relatie is tussen zelfbeeld en gedragsproblemen en wat de invloed van etniciteit hierop is. Uit de resultaten bleek dat er geen significant verschil was in het zelfbeeld van jongens van Marokkaanse, Antilliaanse en Nederlandse afkomst. De verwachting dat Marokkaanse en Antilliaanse jongens een lager zelfbeeld hadden in vergelijking met Nederlandse jongens werd niet bevestigd. Bovendien werd er geen interactie effect gevonden van etniciteit en zelfbeeld op gedragsproblemen. Het bleek dat de etniciteit van een jongen niet uitmaakte voor hoe zwaar problemen met zelfbeeld wogen en hoe sterk ze samenhangen met gedragsproblemen. Het social defeat model bleek in dit

onderzoek geen verklarend model te zijn.

Etniciteit heeft invloed op gedragsproblemen. De verwachting was dat er een verschil zou zijn in de mate van gedragsproblemen bij jongens van Marokkaanse en Antilliaanse afkomst ten opzichte van Nederlandse jongens, in die zin dat bij jongens van Marokkaanse en Antilliaanse afkomst meer gedragsproblemen waren dan bij Nederlandse jongens. Uit dit onderzoek bleek echter dat de mate van ervaren gedragsproblemen van Marokkaanse jongens significant verschilde van Antilliaanse en Nederlandse jongens. Marokkaanse jongens ervoeren juist het minst gedragsproblemen. Antilliaanse jongens rapporteerden het hoogst op mate van ervaren probleemgedrag maar dit was niet significant verschillend van Nederlandse jongens. Wellicht was er wel een significant verschil gevonden als de groep Antilliaanse jongens groter was. De strain theory die zegt dat het ervaren van een etnische minderheidspositie invloed heeft op probleemgedrag leek dan een verklarend model te kunnen zijn.

Uit dit onderzoek bleek dat een lager zelfbeeld gepaard ging met het meer ervaren van gedragsproblemen. Dit komt overeen met eerder onderzoek van Trzesniewski et al. (2003) en Donnellan et al. (2005).

Beperkingen en sterktes

Beperkingen. Een beperking van dit onderzoek is dat Cronbachs alpha van de subschaal gedragsproblemen .62 was. De interne consistentie van externaliserend gedragsproblemen bedroeg .69. Een cronbach's alpha van .70 en hoger wordt beschouwd als betrouwbaar. Interne consistentie boven .50 wordt als redelijk betrouwbaar beschouwd. De subschaal gedragsproblemen kan een rol hebben gespeeld in de resultaten. De resultaten moeten met voorzichtigheid worden geïnterpreteerd.

Aan het onderzoek namen 26 Antilliaanse jongens deel. Een assumptie van de analyses is dat de resultaten bij een steekproef van 30 deelnemers of meer de meest

betrouwbare resultaten geeft. Het leek erop dat de Antilliaanse jongens meer gedragsproblemen ervaren dan Nederlandse jongens. Het verschil tussen de mate van ervaren gedragsproblemen was immers ruim .50. Echter moet hierbij meegenomen worden dat deze groep kleiner is in de steekproef en daardoor een lager gewicht heeft, waardoor deze groep minder snel significante verschillen liet zien met de grotere groep Nederlandse jongens. Het verschil op gedragsproblemen zou wellicht wel significant geweest zijn als de Antilliaanse groep jongens groter was. Daarnaast lieten het zelfbeeld van Marokkaanse en Nederlandse jongens een scheefheid naar links zien. Deze resultaten moeten met voorzichtigheid worden geïnterpreteerd.

Uit het onderzoek bleek dat jongens van Marokkaanse afkomst de minste ervaren gedragsproblemen rapporteerden. Mogelijke verklaringen hiervoor waren dat jongens van Marokkaanse afkomst de vragenlijst sociaal wenselijk hebben ingevuld of dat deze jongens probleemgedrag anders benoemden. Onderzoek bij jongeren van Marokkaanse en Nederlandse afkomst wees uit dat er culturele verschillen waren in het ervaren van gedragsproblemen. Gedrag werd minder snel problematisch genoemd door Marokkanen dan Nederlanders (Buist, Paalman, Branje, & Dekovic, 2013). In dit onderzoek is de strain theory als verklarend model getoetst. Voor Antilliaanse jongens zou gezegd kunnen worden dat dit model toepasbaar is. Antilliaanse jongens hebben negatieve ervaringen opgedaan in het gastland. Mogelijk geldt dat voor Marokkanen anders.

Sterktes. In dit onderzoek werd er aan de hand van theoretische verklaringen antwoord geprobeerd te geven op de hoofdvraag. Het bleek dat het social defeat model in dit onderzoek niet bevestigd werd als verklarend model. De strain theory bood meer aanknopingspunten.

De interne consistentie van de gebruikte meetinstrument voor het zelfbeeld was goed .82.

Implicaties voor praktijk en vervolgonderzoek

Implicaties voor Praktijk. Jongerenwerkers zouden in hun aanpak van problematische jongens aandacht moeten besteden aan het zelfbeeld van deze jongens omdat een laag zelfbeeld een bron kan zijn voor gedragsproblemen. Jongerenwerkers kunnen geschoold worden in het onderkennen van factoren die een negatieve invloed hebben op zelfbeeld. Hierdoor kunnen zij mogelijk preventief ingrijpen op de consequenties hiervan voor het functioneren van deze jongens in de maatschappij.

Implicaties voor Vervolgonderzoek. In vervolgonderzoek zou nagegaan moeten worden of een grotere deelname van Antilliaanse jongens wel een significant verschil laat zien in de mate van ervaren gedragsproblemen ten opzichte van Nederlandse jongens. Het aantal Antilliaanse jongens wat aan dit onderzoek deelnam was niet groot genoeg. Een groot verschil in groeps grootte zorgt ervoor dat de kleinste groep een lager gewicht heeft, waardoor deze groep minder snel significante verschillen zal laten zien ten opzichte van de grote groep.

Marokkaanse jongens rapporteerden gemiddeld de minste mate van ervaren gedragsproblemen. Uit onderzoek bleek dat er een cultureel verschil is in wat Marokanen gedragsproblemen noemen ten opzichte van Nederlanders (Buist, Paalman, Branje, & Dekovic, 2013). In het huidige onderzoek is hiermee geen rekening gehouden. In vervolgonderzoek zou gekeken kunnen worden of hierop gecorrigeerd moet worden en in hoeverre dit invloed heeft op de resultaten.

Literatuurlijst

Bushman, B. J., Baumeister, R. F., Thomaes, S., Ryu, E., Begeer, S., & West, S. G. (2009).

Looking Again, and Harder, for a Link Between Low Self - Esteem and Aggression.

Journal of Personality, 77(2), 427-446. doi: 10.1111/j.1467-6494.2008.00553.x

Blom, M., Oudhof, J., Bijl, R. V., & Bakker, B. F. M. (2005). Verdacht van

criminaliteit. *Allochtonen en autochtonen nader bekeken*, 2005-2012. Verkregen van `

<http://www.cbs.nl/NR/rdonlyres/FA26E32C-250B-4D1D-B3B9->

[35085B6C48BC/0/2005verdachtvancriminaliteit.pdf](http://www.cbs.nl/NR/rdonlyres/FA26E32C-250B-4D1D-B3B9-35085B6C48BC/0/2005verdachtvancriminaliteit.pdf)

Cantor-Graae, E., & Selten, J. P. (2005). Schizophrenia and migration: a meta-analysis and

review. *American Journal of Psychiatry*, 162(1), 12-24. doi:10.1176/appi.ajp.162.1.12

Centraal Bureau Statistiek (2012). *Jaarrapport integratie 2011*. geraadpleegd op www.cbs.nl

Donnellan, M. B., Trzesniewski, K. H., Robins, R. W., Moffitt, T. E., & Caspi, A. (2005).

Low self-esteem is related to aggression, antisocial behavior, and

delinquency. *Psychological Science*, 16(4), 328-335. doi: 10.1111/j.0956-

7976.2005.01535.x

Dienst Justitiële Inrichtingen (2013). *JJI in getal 2008-2012*. geraadpleegd op

<http://www.dji.nl>

Goodman, R. (1997). The Strengths and Difficulties Questionnaire: A research note. *Journal*

of Child Psychology and Psychiatry, 38(5), 581-586. doi: 10.1111/j.1469-

7610.1997.tb01545.x

Langelaar, J. (2012, februari 2). SCP: Aantal Marokkanen in criminaliteit 'schrikbarend'.

Elsevier. Verkregen van <http://www.elsevier.nl/>

Marokkanen vormen nieuwe generatie topcriminelen. (2013, januari 5). *Algemeen*

Dagblad. Verkregen van <http://www.ad.nl/>

Ploeg, J.D. van der. (2005). *Gedragsproblemen. Ontwikkelingen en risico's*. Rotterdam,

Nederland: Lemniscaat.

Rosenberg, M. (1965). *Society and the adolescent self-image*. Princeton, NJ: Princeton

University Press.

Schwartz, S. J., Zamboanga, B. L., & Jarvis, L. H. (2007). Ethnic identity and acculturation in

Hispanic early adolescents: Mediated relationships to academic grades, prosocial

behaviors, and externalizing symptoms. *Cultural Diversity and Ethnic Minority*

Psychology, 13(4), 364. doi: 10.1037/1099-9809.13.4.364

Trzesniewski, K. H., Donnellan, M. B., & Robins, R. W. (2003). Stability of self-esteem

across the life span. *Journal of Personality and Social Psychology*, 84(1), 205.

10.1037/0022-3514.84.1.205

Veen, Stevens, Doreleijers, & Vollebergh, (2011). Moroccan adolescent suspect offenders in

the Netherlands: ethnic differences in offender profiles. Ethnic differences in

offender profiles. *Psychology, Crime & Law*, 17, 545-561. doi:

10.1080/10683160903418205

Verkuyten, M., & Thijs, J. (2006). Ethnic discrimination and global self-worth in early

adolescents: The mediating role of ethnic self-esteem. *International Journal of*

Behavioral Development, 30(2), 107-116. doi: 10.1177/0165025406063573

Wortley, S. (2009). Introduction. The immigration-crime connection: competing theoretical perspectives. *Journal of International Migration and Integration*, 10(4), 349-358. doi: 10.1007/s12134-009-0117-9